

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula III. Quod excluditur per aliquod accidens idipsum est accidens

urn:nbn:de:bsz:31-102400

regulæ. At voluntas est subiectum proportionatum tali fini, eum proprius eius actus sit *regulæ*. Atque ista ratio secundum rem est ipsius Scoti *II. sent. dist. XXXIII. q. unic. ubi; contra virtus*. In eadem ferè materiâ usurpatur, ista propositio à Soarîo *Disp. Metaph. XLIV. Sect. I. num. IX.*

III. *II* Uci eâ possumus ad probandum, scientiam & artes non esse in librò, sed in animò. Sumamus e. c. Logicam: ejus actus & finis est inter alia construere & resolvere syllogismum. At non liber, sed animus hominis, est subiectum proportionatû huic fini. Si enim liber aliquis in scripta contineat præcepta Logicæ per multa annorum millia, nunquàm tamen poterit construere, vel resolvere syllogismum, cum hæ operationes non possint provenire nisi à facultate cognoscente, quâ liber, tanquàm quid inanimatum, caret.

REGULA III.

*Quod excluditur per aliquod accidens,
id ipsum est accidens.*

I. Fonseca in *IX. Metaph. cap. I. q. I. s. III.* esse potentia non esse de essentiâ rerum, sed ipsis accidere, inde probat, quod esse potentia excluditur per esse actu, quia per hoc, quod aliquid est actu, definit esse in potentia, neque cum hoc quod aliquid actu est, stare potest, quod sit simul potentia. At esse actu est accidentarium rebus,

rebus, cùm contingens sit, res creatas esse actu seu existere. Ex hac argumentatione hac formari potest Regula: *Quicquid excluditur per aliquod accidens, id ipsum est accidens.* Huic enim propositioni argumentatio illa innititur, ejusque veritate vacillante vacillat. Ita *esse frigidum*, excluditur vel remouetur ab aqua per *esse calidum*: per hoc enim, quod aqua est calida, necessarium non est frigida. Cùm ergo *esse calidum* sit accidens aquæ. E. & *esse frigidum* erit ejus accidens. Sic cùm accidat Philosophiæ, quod sit in homine fideli, etiam accidens ejus erit, quod sit in infideli: cùm per hoc, quod est in fideli, excludatur ab infideli, (idem enim numero Philosophiæ habitus, qui infideli est non potest esse in infideli) adeo, ut malè id quidam profitentes, se locuturos de Philosophiâ in se, & in suâ essentia consideratâ, proferant argumenta concernentia Philosophiam, ut fuit in Ethnicis.

II. Nullum autem dubium est, quin Fonseca loquatur de accidenti prædicabili, quale est *esse actus* respectu rerum creatarum. Nam si loqueretur de accidente prædicamentali, argumentum ejus nullum esset: siquidem loquitur de esse actuali quarumvis rerum, quæ in prædicamentis collocantur, etiam substantiarum. At existentia, seu esse aduale substantiarum, non est accidens prædicamentale, sed pertinet ad prædicamentum substantiæ.

III.

III. Dicitur: Esse frigidum, excluditur per calorem ignis: expellit enim calor ignis frigus ex aquâ; & tamen calor ignis non est accidens prædicabile respectu aquæ, cum aqua non possit dici calida per calorem ignis, licet sit accidens prædicamentale.

IV. Resp. Dicitur aliquid excludere aliquid dupliciter: *per modum efficientis*, & *per modum formæ*. Calor ignis excludit frigus ex aquâ per modum causæ efficientis, quia producit calorem in aquâ, cum quò frigus in aquâ stare non potest. Sed calor in aquâ productus à calore ignis, excludit frigus ab aquâ per modum formæ: quia calor in aquâ productus est forma, per quam aqua est calida, & cum quâ in aquâ frigus simul consistere nequit. Loquitur autem Regula de eo, quod excludit aliquid per modum formæ. Non mirum igitur, quod calor ignis non est accidens aquæ, cum solum efficienter excludat frigus ab aquâ.

V. Potest tamen etiam de accidente prædicamentali intelligi. Id scilicet est accidens prædicamentale, quod excluditur per aliquod accidens prædicamentale, modò id, quod excluditur, sit quid positivum. Quod addo propterea, quod id, quod positivum non est, non est accidens prædicamentale, cum sola positiva sint in prædicamentis per se. Hinc etsi tenebræ per lumen excludantur, quod est accidens prædicamentale, tenebræ tamen non sunt tale accidens, nisi reductivè.

VI. Dicitur: Forma substantialis ignis excluditur

tur

tur per frigus: non enim potest ibi forma ignis consistere, ubi frigus est. At frigus est accidens. E. etiam forma substantialis ignis erit accidens; quod absurdum.

VII. Resp. Potest aliquid excludere aliquid dupliciter, *immediatè seu per se, & mediatè seu per aliud.* Intelligenda est Regula de eò, quod excludit *per se & ratione sui.* Frigus excludit quidem formam ignis, sed per aliud, nempe ratione caloris; calorem autem excludit frigus ratione sui. Sed quia forma ignis non potest alicubi consistere, nisi cum calore, hinc quia calor per frigus excluditur, consequenter etiam per idem excluditur ipsa forma ignis.

REGULA IV.

Accidens non migrat de subjectò in subjectum.

I. Obstat. I. cum ignis calefacit aquam, calor transit de igne in aquam. Rarii item Solares transeunt de Sole in aërem. II. Calor vitalis in subitâ consternatione revocatur à partibus exterioribus ad interiora. III. In scriptione nigredo transit de penna in chartam. IV. Color apparens seu spiritalis transit de subjectò in subjectum: nam à vinò in phialâ contentò producitur splendor in linteò. Si phialam moveas, splendor ille recipitur in alio subjecto. V. Cum ex aqua generatur aër, fit hoc mediante calore: non enim ge-

neratur
sicut resolu
antea e
gravitate
II
dam: i
relingu
autem
tis. Ac
quo est
jectum
est in a
modo
in quo
III
dente
ciari se
ma sub
Forma
quidem
Deper
teria,
qua su
subject
IV
ma rat
ria non
quod in
suo, co

nera